

Arteriosclerotisch nierlijden

Soort ziekte

Slagaderverkalking. Bij slagaderverkalking zijn de bloedvaatwanden verhard en vernauwd, waardoor de werking (elasticiteit) van het vaatstelsel sterk wordt verminderd. Het is nog onduidelijk waardoor de slagaderverkalking precies ontstaat.

Wat is arteriosclerose

Slagaderverkalking (arteriosclerose) is een aandoening van de slagaders, de arteriën. De term arteriosclerose duidt op een verkalking/verharding van de bloedvaten (arteriën = slagaders; sclerose = verkalking, verharding). Kern is dat de vaatwanden verkalken en verharden, waardoor ze vernauwen en hun functie (elasticiteit) geheel of gedeeltelijk verliezen.

Er zijn nog vele vraagtekens bij het precieze ontstaan van slagaderverkalking. Mogelijk begint het met kleine beschadigingen aan de binnenkant van de vaatwand. Aanwijzingen voor latere slagaderverkalking zijn soms al te zien op jonge leeftijd als een soort vetstrepen aan de binnenkant van de bloedvaten. Om de druk op wanden goed op te vangen zijn slagaders glad en hebben zij een stevige en elastische wand. De binnenbekleding van de slagaders bestaan uit een enkele laag cellen, endotheelcellen genoemd. Deze cellen zorgen voor het behoud van rekbaarheid (elasticiteit) van de bloedvaten en geven stoffen af die een functie hebben bij het stollen van het bloed. Dus bij een beschadiging van de binnenbekleding van de slagaders neemt de rekbaarheid van de slagaders af en de kans op stollen van het bloed groeit.

Slagaderverkalking is o.a. een welvaartsziekte (overgewicht, ongezond eten, roken en weinig bewegen), maar ook erfelijkheid, suikerziekte (diabetes) en een verhoogde bloeddruk verhogen de kans op deze aandoening. Door een verhoogde bloeddruk, een verhoogd cholesterolgehalte, nicotinedeeltjes, of een verhoogd glucose gehalte ontstaan er beschadigingen aan de vaatwand van de slagader. Daardoor ontstaan ontstekingsprocessen, die aan de basis liggen van slagaderverkalking.

Daarnaast komen uit de beschadigde vaatwand gelijk deeltjes uit het afweersysteem in actie om de schade te herstellen. Op de aangetaste plek dringen ook andere deeltjes naar binnen, zoals cholesteroldeeltjes. De binnenste vaatwand groeit langzaam naar binnen en er ontstaat zogenaamde plaque. In een latere fase wordt er vaak ook kalk afgezet in de zieke vaatwand. Daar komt de naam slagaderverkalking vandaan. Perioden van rust en activiteit wisselen elkaar af, maar er blijft een dikke verharde plek achter in de vaatwand. Bij het ouder worden nemen aantal en de omvang van de plaques toe. Echte klachten ontstaan er meestal pas op middelbare leeftijd.

Slagaderverkalking is misschien de meest onderschatte aandoening van de bloedvaten.

Wat zijn symptomen en vooruitzichten

Zoals boven beschreven wordt een plaque wordt maar zelden zo groot dat hij een slagader helemaal afsluit. Er bestaat natuurlijk het gevaar dat een scheurtje ontstaat in de binnenbekleding van het bloedvat waar de plaque zich bevindt. Wanneer dat optreedt komt de inhoud van de plaque in aanraking met het bloed, waardoor het bloed ter plekke stolt en er een bloedstolsel op de plaque ontstaat. Dit bloedstolsel kan in korte tijd de nauwe slagader geheel of gedeeltelijk afsluiten. Ook kan er een stukje van het bloedstolsel afbreken (bloedpropje of embolus). Dit wordt met de bloedstroom meegevoerd en kan verderop vastlopen en daar een bloedvat afsluiten. Het weefsel achter de afsluiting krijgt geen zuurstof meer en sterft af. De gevolgen van slagaderverkalking zijn meestal acuut. Een ogenschijnlijk "gezond persoon" kan plotseling getroffen worden door een hartinfarct.

Omdat verkalking van de slagader een langzaam proces is, wordt er weinig van gemerkt. Klachten ontstaan pas als er door de vernauwingen in de slagaders minder bloed naar de organen stroomt of als een bloedvat afgesloten wordt. De pijn ontstaat in de organen of het weefsel achter de vernauwing. Bij vernauwingen in de slagaders van benen treedt bijvoorbeeld pijn op bij het lopen; bij vernauwingen van de kransslagaders van het

hart ontstaat pijn op de borst.

Omdat het een langzaam proces is zullen er bij slagaderverkalking van de nieren in het begin weinig klachten zijn. Mogelijk dat de bloeddruk wat hoger wordt. Uiteraard kan ook bij een acute afsluiting van een slagader naar de nier(en) heftige pijn in de nierstreek ontstaan. Die pijn gaat gepaard met een acute verslechtering van de nierfunctie. Indien de vernauwing door de slagaderverkalking een chronisch proces is, zal er in de loop van het leven een chronische nierziekte ontstaan.

De symptomen kunnen heel verschillend zijn en zijn mede afhankelijk van de oorzaak en het verdere verloop: acuut of chronisch.

Bij een acuut verloop is er plotselinge vochtophoping, hoge bloeddruk, gevoel van moeheid en zwakte, eiwit en rode bloedcellen in de urine.

Als het verloop chronisch is, zijn bovengenoemde acute verschijnselen minder duidelijk en merkt de patiënt in het begin vaak niets bijzonders. Geleidelijk aan vermindert de nierfunctie. Pas als die veel minder werkt (chronische nierinsufficiëntie), krijgt de patiënt klachten van o.a. moeheid, geleidelijke vochtophoping, hoge bloeddruk, kortademigheid, en jeuk.

Behandeling

Omdat slagaderverkalking een continu proces is, wordt daar niets van opgemerkt. Er zijn weinig tot geen lichamelijke klachten, maar de aandoening heeft wel ernstige gevolgen. Bij het ouder worden neemt de verkalking van de slagaders toe. Ook door erfelijke aanleg verloopt het proces van verkalking van de slagaders bij de ene persoon sneller dan bij de andere. Bij vrouwen verloopt het weer anders dan bij mannen. Dit zijn allemaal persoonsgebonden factoren waar weinig aan te doen is. Waar wel winst mee te behalen is zijn leefstijlveranderingen, zoals gezond eten, voldoende bewegen, en niet roken. Ook medicijnbehandeling van o.a. hoge bloeddruk, suikerziekte, en verhoogd vetgehalte heeft een positieve invloed.

Bij een aantal patiënten is het proces door de ernst van arteriosclerose moeilijk te beheersen en ontstaat na korte of lange tijd chronische nierinsufficiëntie (onvoldoende nierwerking). De nierwerking kan uiteindelijk zodanig verslechteren dat niervervangende behandeling noodzakelijk (dialyse, niertransplantatie) wordt.

Patiëntenvereniging

Nierpatiënten Vereniging Nederland (NVN); www.nvn.nl

Met vragen over uw persoonlijke situatie of behandeling kunt u terecht bij uw behandelend arts.